

SOSIALURIN

Blásetjóri:
Vilji SørensenÚtgevandi:
Føroya Javnaðarflokkur

Prentsmiðjan & Hægshreyt

MENN og MEININGAR

TAD var ikki annað at vænta, enn at nýggja landsstýrissetanin fór at elva til stórt tjak millum manna, tá valið annars ikki segði frá stórra politiskum broytingum og hartil gav fráfarna landsstýrinum eina dygga álitissvættan, serstakliga javnaðarpartinum í hesum stýri. Hin náttúrliga avleiðingin vildi verið tann, at hetta sama stýri helt áfram; hetta lá næst vilja fólksins, var mest demokratiskt, hvussu enn tey meir og minni svikaligu liðini í nýggju landsstýrissamgonguni toyggja týðningin av hinum — tessverri — so ofta misbrúktu demokratinum.

TÁ IÐ annarleiðis kom at vera, og partar í fráfarna landsstýrinum ikki vildu halda áfram við somu samgongu, er eingin onnur hugsan møguliguttan hin eina: at afturhaldskrefturnar, sum verið høvdu við í hesum stýrinum, ikki vildi halda áfram við hinum mikla vinnuliga, sosiala og mentunarlaga uppbyggingarpolitikkinum, ið farin var fram hesi seinastu árin. Teir vildu heldur á básin hjá hinum afturhaldinum, har teir høvdu verið áður og har framt størsta niðurgongupolitikk í nýggjari føroyskari søgu.

MEININGARNAR um hetta nýggja stýrið eru ógvuliga misjavnar. At stýrið ikki er sprottið av vilja fólksins er 100 pst. sligið fast við tí miklu andstöðu, ið hevur tikið seg upp millum veljararnar hjá teimum ymsku landsstýrissflokunum. Mangir av hesum veljarunum eru ógvuliga harmir, og tað er ógvuliga ilt at finna fleiri, ið kunnu siga seg heilt í samlið við hesa samanrenning av politiskum flokkum, sum fyrst og fremst eru sprotin av skuldsetingum móti hvørjum øðrum um svikabroygd móti sjálfstýrissrørluni og hava livað av at skuldsætt hvønn annan at hava verið ónatjonalar, óføroyskar.

TAD er eins og ein reyður tráður gjøgnum allar tær greinir, ið skrivaðar verða til verju av nýggja landsstýrinum, at grundstodið er hitt tryggasta, at framtíðarvinnurnar eru liðar av politiskari óvissu, ja, so stórar at hvørja ferð, teir vónandi ugga veljararnar og lita framfættir, kunnu teir ikki lata vera við at skeita mistrúgvandi at «sjálfstýris» partnarunum bæði til høgru og vinstru.

TAD verður ikki haldbart yvir fyri veljarafjöldini at tveita skyldina á javnaðarflokkinn fyri alt tað, ið teir allar dagar hava sagt kunna gjørt betri enn hesin flokkur ella nýta tey gomlu blokinu um forðandi sambandspolitikk í sama viðfangi sum rópt verður um hina segulgu hendingina, at sjálfstýrissflokknir endaliga hava vunnið meirlutu og skipa landsstýrið.

Lýsið í SOSIALINUM

Heðin Brú: LEIKUM FAGURT ...

151

at gera, er kanska synd móti heilaga anda, eg geri tað jú við vitandi og vilja. Eingin kann krevja meg at vera falsara fyri tað, at teir menn, vit skylda pengar til, vilja ikki biða, til vit orka at gjalda.»

Nei, tann borgarliga lógin krevur tað ikki av tygum; tvørturímóti er tað ólógligt at seta roknskapin upp, so sum eg havi gjørt. Men minnst til, at Gud stendur yvir lógin. Várharra kann væl, tá ið tað er hansara vilji, nýta sínar tænarar til at forða illum kreftum í at fremja sin óndskap til skaða fyri sakleys menniskjur — einsini tá ið tær borgarligu lóginar verða brotnar.»

Tá tagði Tún-Hanus stjóri, fór upp á gólvíð at ganga, gekk og gekk við hondum aftan fyri bak og lútandi høvdi, lika til kona hansara gloppaði huldina og bað hann koma inn at fáa sær ein temunn. Áðrenn hann fór inn til sín sjálvs, segði hann lágmeitt við Bjarna Berg. »Biðið eitt sindur við hasum roknskapinum, beinið ikki fyri honum, fyrr enn vit hittast aftur í morgin ári. Tá skulu tygum fáa at vita, hvat vit skulu gera við tað.»

Innkomin drekku Bakka-Hanus te saman við húsfólkinum, áðrenn farið verður til songar. Tá ið tey eru liðug, tekur hann nýggjateamentid upp úr lunnmanum, skelvir á hondini og rættir litla soninum bókina: »Vis nú, mitt barn, pápa tínum, hvar hann skal lesa í kvøld.»

Óvittin tekur bókina upp, kemur við fremstafingri og peikar.

Húsfáðirinn lesur: »Tí tá skal vera størri trongd enn nakrantíð hevur verið frá heimsins upphavi til henda dag og sum aldri skal verða. Og um hesir dagar vórðu ikki styttr drog eingin maður u r e a n Eg h e r n s k a l s e r d a ú t e i n g l a r s i n a r v i d h v e l t m l ú d r u m , o g t e i r s k u l u s a g n t e y ú r v a l d u ú r ø l l u m a t t e m . » Hann koyrir bókina aftur í lunnman, tekur saman hendur og biður kvøldbenina, takkar fyri dagligt breyð, biður um fyrigeving fyri syndirnar, og takkar fyri at tey her í húsinum hoyra til tey úrvaldu, biður Gud lýsa fyri sínum tænarum, so teir kunnu verða førir at linna fólksins neyð, .

Á deyðans røð

Mangar eru frásagnirnar um, hvussu hettislig flóttarferðin kann vera hjá teimum, sum vilja sleppa sær til rýmingar frá Eysturtysslandi til Vesturtyssland.

Bløðini hava soleiðis mynd av gentu, sum lat seg binda undir ein bil fyri at sleppa um markið.

Hesin bilur kom undir manga rannsakan, og fleiri ferð vóru eftir kannararnir við at fara undir bilin fyri at njósast, um onkur goymdi; seg har. Men tað fall so lukkuliga fyri gentuna, at hvørja ferð var tað eitt ella annað, sum hendi, ið gjørdi, at tað varð til einkis við at fara undir bilin.

Varð hon fangað, vóru hennara og bilstjórans tímar úti.

Hann og hon høvdu kastað ást-um saman.

Komin yvir um var fróin so mikil stórri sum vandin hevði verið ræðuligur.

Pl. VALDEMAR LUTZEN
Tórshavn

GRÓT OG SKERVUR

Óll, ið vilja keypa skerv ella grót, eiga at venda sær til kommunukantorið.

Grót og skervur megu vera góldin fyrst, áðrenn tey verða heimað.

Bilstjórar verða ámintir, at teir ikki kunnu heima grót ella skerv uttan við einum líni av vegnevndini ella einum umboðsmanni fyri kommununa.

FROÐBIAR SÓKNAR KOMMUNA

Eiga teir stjórnarrætt?

ERU TEIR 4 SJÁLSTÝRISFLOKKARNIR SETTIR AV FÓLKINS MEIRLUTA AT TAKA LOYSING. SJÁLSTÝR- IÐ SAMSVARANDI SJÁLSTÝRISSKJALIÐ SUM TJÓÐ- VELDISMENN SIGA, AT TEIR VORÐU SAMDIR UM. HER MÅ SVARAST EITT AVGJORT NEI.

Minni enn so allir fólksflokksveljararnir eru loysingarfólk. Og tað er heldur ikki meiri enn at allir tjóðveldisveljararnir eru tað, tí mangir av teimum hava valt tjóðveldismenn uppá teirra útgevan at vera sosialistar, eins góðir sosialistar og javnaðarmenn.

Og flestu gamla sjálfstýrissveljararnir fóru til vals beinvegin fyri at vera við til at forða fólksflokksmonnum og tjóðveldismonnum at koma til maktina.

Við Kjarans Mohrs veljarum liggur landið soleiðis, at tað nógva staðni eru javnaðarmenn og sambandsmenn, sum hava valt menn av lokalpatriotiskum og ikki, als ikki av landpolitiskum grundum.

Vit kunnu her taka Norðoyggjarar sum dømi.

Har var oddamaðurin hjá framburðsflokknum sjálfur yvirbevisur um, at hann varð valdur sum serligur umboðsmaður fyri smábýgdinar og útoyggjarnar sum ein útjavniari av tí, at annars vóru mennir hjá hinum flokkunum úr Klakksvik og soleiðis fyrst og fremst umboðsmenn fyri Klakksvikina. Henda stóða kom fram á

fundum og alla staðni, har ið hann og hansara forsprákarar høvdu orð ið. Tað sama kann sigast um Suðuroymna. Tær fáu atkvøðurnar framburðsflokkurin fekk har, vóru javnaðarmenn og sambandsmenn, sum lótu seg villa av ønyggjum manni, av «manni sum serligt umboð fyri vinnulivnað». Teir valdu ikki av stjórnarligum og nationalpolitiskum grundum.

Og av Kjarans Mohrs veljarum í Havn vóru fáir loysingmenn ella fólk fyri einum so vittgangandi sjálfstýrissvevnu sum hana, teir vórðu samdir um.

Tá ið hesin stóri parturin av veljarunum hjá teimum fyra sjálfstýrissflokunum er frátikin, so er hesin teprí sjálfstýrismeyrlutan vorðin til dundrandi minniluta.

Hetta víta teir leiðandi innanfyri teir fyra.

Og vóru teir menn, vóru teir demokratrar, vildi teir lýða fólka- viljan, lögdu teir frá sær og samtyktu nýtt val til avklýringar av støðuni — til festingar av støðuni, um teir trúgva uppá at eiga meirlutan millum fólk.

Men teir tora ikki at taka valið, tí teir vita, at við einum vali í dag vildu teir fingið dundrandi minniluti, fingið eitt veldugt progv fyri, at teir ikki hava fólkið aftanfyr seg.

Teir vilja næstan heldur eta seg sjálvar upp í klandri enn at geva seg undir fólksins dóm, tí so tapa teir, og teir vilja fyri alt í verðini sleppa at sita hesi 4 árin. Teir vita sum er, at aftaná fyra ár verða teir at missa maktina með alhi — og tað vil verða seinur dagur, áðrenn teir koma at fáa maktina aftur.

Eitt dømi um, hvussu bebbareddir teir eru, er tað, at teir nú royna at kyrra millum manna, serliga innanfyri flokkarnir við, at teir í veruleikanum vilja einki yvir taka. Samanber heilsanina frá Kjaran Mohr stjóra og prímusmotor innanfyri samgonguna, heilsanina til státsministarin, at teir komu einki at yvirataka, tað kom at verða alt sum tað var.

Og uttan Kjaran Mohr kunnu tjóðveldismenn einki gera, uttan Kjaran Mohr kunnu heldur ikki gamla sjálfstýrismenn gera nakað.

Sita sum «bortjóvar» á rætti, sum teir eiga í, sita av Kjarans Mohrs náði, í hansara »shulu honde ikki faa eitt einasta uppskot samtykt uttan fyrst at hava »smikrað» upp eftir stólpum og niður fyri Kjaran Mohr, uttan at vera til reiðar at kasta við »stórum» kut-um av fyrirminnum til hansara, um hann skuldi verið tvørligur, ja, malsjónskur, tað mátti verið stuttligt hjá Erlend og Hákin, høvdu-kampunum miklu.

Av sonnum eitt herligt sjálfstýri, sum fær at vita frá Kjaran Mohr við hansara heilsan til státsministara Krag, at teir fáa ikki yvirtekið nakað, ikki eitt tvey oyra. Tak Kjaran — tað er maðurin. Eingin de Gaulle kann metast við hann, okkara Føroya de Gaulle.

Hvøvi tú ikki verið at ansa teimum, vildi verið illa vordið, Kjaran frægi.

Erlendur og Hákin í tínum hondum, tí stóra reiðara og virkishaarra — stuttligt, hvat heldur tú Erlendur?